
INNEHÅLL

- 3** Inledning
- 4** Under sjukhusvistelsen
- 5** Elevens skolgång
- 6** Skolgången
- 8** Råd från andra vårdnadshavare
- 9** Är du orolig över ditt barns skolgång?

PRODUKTION: SNICK-SNACK AB

Rätt till stöd i skolan är framtaget som stöd för elever med cancer och deras skolgång. I många delar, exempelvis lagstiftningstexterna, är det användbart även för elever med andra funktionsnedsättningar.

Inledning

DENNA SKRIFT SKA VARA ETT STÖD till dig som vårdnadshavare och ditt barn när det gäller skolgången i en svår situation. Skolans uppgift är att skapa en så bra skolgång som möjligt för ditt barn. Ha tilltro till det. Skolan är en friskfaktor och därmed viktig för en elev med cancer.

Punkterna i denna skrift är framtagna efter kontakter med bland annat elever som har eller har haft cancer, vårdnadshavare, konsultjuksköterskor och sjukhuslärare. Punkterna ska ses som ett stöd för dig i kontakterna med skolan. I denna serie finns också följande skrifter som stöd för skolan, och för dig: »Rätt till stöd i skolan för elever med cancer«, »Råd till mentor«, »Råd till rektor«, »Sena komplikationer« och en »Litteraturlista«. »Rätt till stöd i skolan för elever med cancer« utgår från skolans styrdokument och visar på de stöd och anpassningar som skolan ska hjälpa eleven med. Här kan du också läsa mera om skollagstiftningen.

För dig som vill veta mera om lagstiftningen

Vill du veta mera om lagstiftningen och en fördjupning kring de olika avsnitten som presenteras i detta dokument så kan du hitta det i dokumentet »Rätt till stöd i skolan för elever med cancer«.

Under sjukhusvistelsen

Sjukhusskolan

En elev som ligger på sjukhus har rätt till skolgång. Rätten gäller elever från årskurs 1 till och med gymnasiet. På landets större sjukhus finns det en sjukhusskola. På landets sex barncancercentra samarbetar sjukhuslärarna med konsultsjuksköterskorna. Sjukhusskolan ger eleven undervisning under tiden eleven är på sjukhuset. De håller även kontakt med hemskolan. Tillsammans med eleven, hemskolan och vårdnadshavare bestämmer ni vad eleven orkar med att läsa och vilket eller vilka ämnen som ska prioriteras. Se sjukhusskolan och lärarna där som en resurs när det gäller era frågor kring barnets skolgång och ett bollplank till er när ni har skolrelaterade frågor.

Barncancerfonden har producerat en kort film som informerar om sjukhusskolan. Filmen heter "Så fungerar sjukhusskolan när en elev får cancer". Du kan hitta filmen antingen på Barncancerfondens webbplats www.barncancerfonden.se/elevs-ratt eller på <https://www.youtube.com/user/Barncancerfonden>.

Skolbesök

Konsultsjuksköterskor som finns på landets sex barncancercentra genomför, om vårdnadshavare och elev vill det, skolbesök på elevens hemskola. Erfarenhetsmässigt är dessa skolbesök bra, både för den sjuka eleven såväl som för hemskolan med dess personal och elever. Under skolbesöket informeras klassen och personalen om cancersjukdomen. Vid en del tillfällen genomförs skolbesöket i samarbete med en lärare från sjukhusskolan. Skolbesök kan vid behov även göras i eventuella syskons klass/klasser. Information om skolbesök kommer du att få från konsultsjuksköterskan.

Kontakt med hemskolan

Försök att skapa en kontakt med hemskolan tidigt under sjukhusvistelsen. Du kan få hjälp av sjukhusskolan och konsultsjuksköterskan att etablera den kontakten.

Mentor – förtroendevuxen

Det är viktigt för er att kontakten med skolan fungerar på ett bra sätt redan från början. En bra mentor eller en Förtroendevuxen, som Wern Palmius på SPSM kallar uppdraget, är en viktig person i kontakterna med skolan. Uppdraget som Förtroendevuxen är att vara:

- kontaktperson mellan hem och skola
- elevens ständiga talesperson/advokat
- den som påminner kollegor om behov av planering
- en viktig del i elevhälsoarbetet i samverken med elevhälsoteamet
- en som hjälper eleven och lärarna att hitta strategier.

Rollen som förtroendevuxen ska vara sankionerad av rektor, som också ger resurs för detta (utökat mentorsuppdrag).

Elevers skolgång

Hemundervisning

Om en elev på grund av sjukdom inte kan gå i skolan har eleven enligt skollagen rätt till hemundervisning. Detta gäller alla elever från årskurs 1 till och med gymnasiet. Hemundervisningen kan ske i hemmet eller på annan lämplig plats. Diskutera med skolan hur och när hemundervisningen ska genomföras.

Skolskjuts

För att kunna påbörja eller fullfölja skolgången kan elevens schema periodvis behöva anpassas. Trötthet kan vara ett skäl till att eleven inte orkar gå i skolan under hela skoldagen. Då kan extra skolskjuts behövas. Skollagen ger rätt till extra skolskjuts om det föreligger »annan särskild omständighet«. Ett läkarintyg kan behövas. Lite olika regler gäller om eleven går i gymnasieskola, sin tilldelade kommunala skola eller i en vald kommunal skola eller friskola. Kontakta skolan för att diskutera extra skolskjuts.

Skolgången

Anpassningar av elevens lärmiljö

En elevs lärmiljö är allt det i skolan som kan påverka elevens skolgång. Det kan vara att strukturera elevens arbete, anpassa schema, val av läromedel, hjälp med inläst material, anpassningar i samband med prov eller skollokalerens läge eller utformning. Många skrivningar i skolans styrdokument visar att skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen.

Rätt till stöd

Skolan har en skyldighet att vid behov ge en elev stöd i skolarbetet för att eleven ska nå de uppsatta målen. I skolan kan man prata om tre nivåer av stöd:

1. Allmänt stöd. Så här står det i skollagens första kapitel. »I utbildningen ska hänsyn tas till varje barns och elevs olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt«.

2. Stöd i ordinarie undervisning. Om det på något sätt framkommer att en elev inte förväntas nå betyget E i något eller några ämnen ska skolan skyndsamt ge eleven stöd inom den ordinarie undervisningen. Det kan exempelvis handla om att strukturera studierna eller ge eleven längre tid för att göra prov.

3. Särskilt stöd. Om det befaras att eleven, trots stöd i den ordinarie undervisningen, inte når betyget E i något eller några ämnen ska det anmälas till rektorn. Rektorn ska då skyndsamt utreda behovet av särskilt stöd. Ett beslut om särskilt stöd ska dokumenteras i ett åtgärdsprogram.

Behovet av särskilt stöd ska även utredas om det från början finns särskilda skäl att anta att stöd inom ordinarie undervisning inte kommer att räcka.

Anpassning av prov

När det i skolan blir dags för prov har en elev rätt att vid behov få provet anpassat. Det kan handla om längre provtid eller att få dela upp provet och genomföra det vid olika tillfällen. Detta gäller alla prov, även de nationella proven.

Elevhälsa

På skolan ska det finnas ett elevhälsoteam. Det ska finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och lärare med specialpedagogisk kompetens. Elevhälsans uppdrag är att stödja elevernas utveckling mot målen. Elevhälsan kan vara en viktig samverkanspart i ditt barns skolgång.

Studie- och yrkesvägledare

På skolan ska det finnas en studie- och yrkesvägledare, oftast förkortat syv. Studie- och yrkesvägledaren blir en viktig resurs inför exempelvis valet till gymnasieskola eller val av studiekurser inom gymnasieskolan. Det är viktigt att studie- och yrkesvägledaren tidigt kommer in i planeringen av elevens skolgång.

Medicinering i skolan – egenvård

En elev kan behöva medicineras i skolan. Vårdnadshavarnas tillsynsansvar för sina barn, enligt 6 kap. föräldrabalken, övergår till skolan den tid som barnet vistas där. Skolan har därför ett ansvar för att barnen och eleverna får hjälp med sin egenvård, till exempel hjälp med att ta sina läkemedel. Egenvård innebär att eleven själv kan medicinera eller att personal på skolan ska hjälpa eleven med medicineringen. En läkare eller sjuksköterska ska bedöma om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård. Det är alltså hälso- och sjukvården som bestämmer vilken åtgärd som kan utföras som egenvård i varje enskilt fall. Egenvård är en form av särskilt stöd och det ska därmed skrivas ett åtgärdsprogram. Om egenvård i skolan kan du läsa på Socialstyrelsens webbplats. Föreskriften heter SOSFS 2009:6. De senaste föreskrifterna finns i Meddelandeblad nr 6/2013.

Anpassad studiegång

Periodvis kan eleven behöva anpassa sina studier, hen hinner eller orkar inte läsa skolans alla ämnen. Då ska rektor fatta ett beslut om anpassad studiegång. Detta beslut ska dokumenteras och gälla för en viss tid. Om anpassningen innebär att ämnet helt ska tas bort från elevens studier så att inget betyg kan ges i årskurs 9 är det viktigt att detta beslut är väl genomtänkt. Det kan komma att få konsekvenser för möjligheten att komma in på vissa program på gymnasiet.

Stadieövergång/skolbyte

När det blir dags för studiebyte eller om eleven ska byta skola är det viktigt att prata med nuvarande skola och lärare hur överlämnandet av informationen om elevens skolsituation ska ske.

Antagning till gymnasiet på fri kvot

En elev kan på grund av särskilda skäl, exempelvis en cancersjukdom, ges företräde till ett gymnasieprogram. Eleven ska vara behörig till det sökta programmet men har inte haft möjlighet att, på grund av sjukdomen, nå de betyg och den meritpoäng som krävs för att komma in på det önskade gymnasieprogrammet. Prata med skolans studie- och yrkesvägledare och rektor om det blir aktuellt med att ansöka om fri kvot. Ett läkarintyg kommer att behövas, som styrker att eleven har varit sjuk och inte kunnat eller hunnit att tillgodogöra sig all undervisning.

Studiehjälp från CSN för elev på gymnasiet

Centrala studiestödsnämnden (CSN) beviljar studiehjälp i form av studiebidrag och eventuellt inackorderingstillägg för en elev på gymnasiet. Om eleven blir sjuk ska detta anmälas till skolan. En elev som blir sjuk kan ändå få behålla studiehjälpen. Det är skolan som godkänner sjukperioden och skolan kan kräva läkarintyg. Kontakta skolan i ett tidigt skede så att ni inte blir återbetalningsskyldiga.

Syskon

Syskon till en elev med cancer kan periodvis behöva extra stöd och uppmärksamhet i sin skolgång. Konsultsjuksköterskor kan vid behov göra skolbesök även i syskonets klass. På landets barncancercentra har Barncancerfonden anställda syskonstödjare.

Råd från andra vårdnadshavare

Vårdnadshavare som har eller har haft ett barn med cancer i skolan har också lämnat nedanstående råd.

Ta hjälp för att orka

»... tänk på att du som förälder har ansvar att hitta egen ork.«

Ta exempelvis hjälp av föräldranätverk; via internet eller via föräldrträffar arrangerade av Barncancerfondens föreningar. I dessa forum kan det vara skönt att prata fritt och pröva olika frågeställningar. Hur har andra föräldrar löst olika skolfrågor? Hur får andra föräldrar ihop tillvaron kring barnet i skolan? Vad är rimligt att mitt barn klarar och hur höga krav ska jag ställa på barnet och skolan?

Tydliggör rollerna

Vad är min roll som förälder och vad är skolans roll?

Fördela ansvaret

»Det var otroligt skönt för mig att slippa känna mig så ensam i KAMPEN som det ju faktiskt var.«

Om det är möjligt, fördela ansvaret för barnets skolgång, möten med lärare och specialpedagoger på båda föräldrarna, då det kan vara ett tungt lass att bära.

Är du orolig över ditt barns skolgång?

Om du är orolig eller missnöjd över något när det gäller ditt barns skolgång ska du kontakta barnets mentor eller skolans rektor. Tycker du inte att mentorn eller rektorn tar din oro på allvar kan du i nästa steg också kontakta skolchefen i kommunen. Skolan måste få chansen att ta del av din oro eller ditt missnöje och även få möjlighet att förbättra undervisningen eller undervisningssituationen för ditt barn.

Konsultsjuksköterskan och sjukhuslärarna kan vara ett bollplank om du vill diskutera ditt barns skolsituation.

Tycker ni att skolan, trots era påminnelser, inte erbjuder exempelvis det stöd som eleven har rätt till finns det vägar att överklaga ett beslut eller anmäla skolan.

Det går att överklaga exempelvis beslut som åtgärdsprogram och anpassad studiegång till Skolväsendets Överklagandenämnd. Ett beslut om skolskjuts kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Skolinspektionen och Barn- och elevombudet har tillsyn över skolorna. Anmälningar till Skolinspektionen handlar om exempelvis brister i arbetet med särskilt stöd eller att en elev inte får den undervisning han eller hon har rätt till – men anmälningarna dit kan också handla om många andra saker.

Du kan läsa mera om anmälan och överklagan i »Rätt till stöd i skolan för elever med cancer«.